

Norbert 1080 körül született az Északnémet-Holland határ közelében Genep várurának fiaként. Mint fiatalember előkelő származása révén Xanten város társaskáptalanjának tagja lett, ebből szép javadalmat húzott, de kanonoki kötelességét, a kórusima éneklését valószínűleg mással végeztette. Mint nagy tehetséggel megáldott fiatalt, Henrik császár udvari kancellárként alkalmazta. Életrajzai látványos, pálforduló szerű megtéréséről tudósítanak, mely után felszentelt papként szeretett volna élni xanteni kanonoktársaival, akiket azonban nem sikerült visszafordítani az eredeti szigorú kanonoki életformához. Norbert ezért a pappá szentelése előtti napon minden vagyonát széosztotta, majd a pápa engedélyével mezítlábas, darócruhás vándorprédikátor lett. Norbert az ősegyház apostolait követte, amikor már a XII. század elején vándorprédikátor lett, és a keresztény tömegek, a befelé fordult monasztikus szerzetesek és a szegény néptől elfordult kanonokok közötti űrt próbálta betölteni. Ebben az életformában követőkre talált, letelepedett az észak-franciaországi Prémontrében és olyan szerzetesrendet alapított, amely a szemlélődő szerzetesi életformát összekötötte az apostoli tevékenységgel. Norbert monostorait városokba, vagy forgalmas helyek közelébe építette, de életük centruma nem a monostor volt, hanem a *nyitott templom*, az abban végzett ünnepélyes liturgia, melyet nem a szerzetesek rítusa, hanem az ünnepélyesebb székesegyházi, *világi* szokás szerint végeztek. Életükhöz Szent Ágoston reguláját választották szabályul. Ez a püspök körül, közösségben élő világi papok életszabálya, így lettek Norbert és követői maguk is szerzetes kanonokok. Öltözkük is kifejezte irányzatuk kettősségét: a fehér, kártolatlan gyapjú a vezeklő szerzetesek ruhájának anyaga amelyhez kanonoki gallér járul. Norbert hat év után első követőjére, Hugóra bízta Prémontrét, mert magdeburgi érsekké választották. Itt is halt meg 1134-ben és itt temették el szerzetestársai a Mária templomban. De földi maradványait XVI. század végi szentté avatása után a prágai Strahov premontrei monostorába vitték és jelenleg is ott találhatók. Norbert rendje rohamosan elterjedt szerte Európában. Még az ő életében alapították hazánkban az első premontrei monostort, Váradhegyfokon, a mai Nagyváradon. Az Árpád-korban 40 monostorban szolgálták a *fehér barátok* a magyar népet imádságukkal, lelkipásztori és hiteleshelyi (közjegyzői) tevékenységükkel. A török időben a premontrei házak is elnéptelenedtek. Restaurációjuk a XVII. században a morvaországi premontreiektől kezdődött el: Csornán és Jászón állt vissza a Rend, és a két prépostsághoz csatolták Túrje, ill. Lelesz és Nagyvárad prépostságait. A XVIII. században, II. József rendeleteit követően a magyar premontreiek rendjük fennmaradása érdekében a ciszterekhez és a bencésekhez hasonlóan iskolák fenntartását is vállalták és jelentős pedagógiai tevékenységet folytattak. 1989 óta a férfi ág tagjai – két konvent közössége – Csorna és Gödöllő központtal a szombathelyi és a gödöllői gimnáziumot vezetik, templomaikban és a Gödöllőhöz tartozó zsámbéki plébánián lelkipásztori munkát végeznek. A premontrei férfi konventek mintájára még Norbert életében női közösségek is alakultak. Hazánkban is több helyen éltek *Boldogasszony leányai*, amint a nép a premontrei nővéreket nevezte. Ünnepi liturgia, korán magyarra fordított zsoltosma, szigorú kontemplatív élet és aktív hiteleshelyi tevékenység jellemezte őket a török uralomig. 1927-ben alakult újjá a magyar Premontrei Női Kanonokrend a dunántúli Külsővaton és hamarosan több kisebb házban folytatták elődeik életstílusát. Zsámbékon napközi otthont és szakiskolát tartanak fenn hátrányos helyzetű gyerekek számára. A premontrei rend célja az ősi feladat megvalósítása: *Contemplata vivere et aliis tradere!* Vagyis: a liturgikus- és magánimából, a Szentírás olvasásából nyert tapasztalatok szerint szeretnének élni, és ugyanezen kincsek által szeretnének másokat éltetni.